

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 11 0 V 026757 21 Gž
Banjaluka: 3.6.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Tanja Bundalo, predsjednik vijeća, Senad Tica i Davorka Delić, član vijeća, u vanparničnoj stvari predlagatelja Hrvatski zavod..., Z., R.H., protiv protupredlagatelja N.K. iz B, koga zastupa punomoćnik R.K. iz B., radi priznanja inostrane sudske odluke, odlučujući o žalbi protupredlagatelja izjavljenoj protiv rješenja Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 V 026757 20 V od 2.12.2020. godine, na sjednici održanoj 3.6.2021. godine, donio je

RJEŠENJE

Žalba protupredlagatelja se usvaja, rješenje Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 V 026757 20 V od 2.12.2020. godine ukida i predmet vraća na ponovno odlučivanje.

Obrazloženje

Rješenjem Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 V 026757 20 V od 2.12.2020. godine, priznata je presuda Općinskog suda u Sisku broj 9-P-226/2018-16 od 8.8.2019. godine, pravosnažna sa 24.8.2019. godine, kojom je obavezan tuženi N.K. da tužitelju (Hrvatskom zavodu ...-Područni ured S.) na žiro račun broj ..., poziv na broj ..., ..., plati iznos od 14.759,05 kuna s zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe, tj. od 25. travnja 2018. godine do isplate, po stopi koja se određuje za svako polugodište uvećanjem prosječne kamatne stope na stanje kredita odobrenih za razdoblje dulje od godine dana nefinansijskim trgovačkim društvima, izračunate za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu za tri postotna poena, sve u roku od 15 dana, te određeno da proizvodi pravno dejstvo i utvrđuje izvršnost u Bosni i Hercegovini.

Protupredlagatelj, kako proizilazi iz sadržaja blagovremeno izjavljene žalbe, pobija prvostepeno rješenje zbog povreda odredaba postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s zahtjevom da se žalba usvoji i pobijano rješenje ukine, te da se oslobodi obaveze plaćanja troškova.

Predlagatelj u odgovoru predlaže da se žalba odbije.

Žalba je osnovana.

Predmet spora je zahtjev predlagatelja da se prizna inostrana sudska odluka, presuda Općinskog suda u Sisku broj 9-P-226/2018-16 od 8.8.2019. godine.

Postupak priznanja inostrane sudske odluke provodi se prema pravilima vanparničnog postupka, regulisanog odredbama Zakona o vanparničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 36/09 i 91/16 - u daljem tekstu: ZVP) i člana 101. Zakona o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja u određenim odnosima („Službeni lista SFRJ, broj 43/82 do 72/82 - u daljem tekstu: ZRSZ), koji se primjenjuje u Republici Srpskoj na osnovu člana 458. Zakona

o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 – u daljem tekstu: ZPP).

Prema članu 86. ZRSZ inostrana sudska odluka, ako je prizna nadležni sud u Bosni i Hercegovini, izjednačava se sa odlukom suda u Bosni i Hercegovini.

Protupredlagatelj se nije izjasnio na prijedlog za priznanje inostrane odluke koji mu je uredno dostavljen 25.9.2020. godine (dostavnica u spisu).

Prvostepeni sud je prijedlog usvojio utvrđujući da je inostrana odluka snabdjevena potvrdom o pravosnažnosti i izvršnosti, temeljem čega zaključuje da su ispunjeni uslovi za njeno priznanje u smislu odredbi člana 86. stav 1., člana 87. i člana 101. stav 1., 2., 3. i 4. ZRSZ.

Protupredlagatelj u žalbi ističe da je 12.10.2020. godine podnio prijedlog za ponavljanje postupka koji se temelji na odredbama člana 421. tačka 2, 5 i 10 Zakona o parničnom postupku Republike Hrvatske, tj. „što pismeno nije bilo moguće uručiti tuženom odnosno nije naveden razlog neuručenja tako da je sud propustio dostavu za tuženog jer nije ponovio dostavu iako je tuženi bio, i sada je, prijavljen na adresi u B., ... U žalbi još navodi da se tužbeni zahtjev tužitelja temelji na iskazu pokojne N.K. od 1.4.2016. godine (majka protupredlagatelja), koja je bila „nepismena osoba i nije znala šta potpisuje, te ista nikada nije bila evidentirana u evidenciji Fonda RS“.

Prema odredbi člana 101. stav 2. ZRSZ, u postupku priznanja i izvršenja inostrane sudske odluke, ocjena suda ograničena je na ispitivanje postojanja uslova iz člana 86-96 tog zakona (da li je odluka pravosnažna i izvršna i da li je protupredlagatelj učestvovao u postupku, te da odluka nije u suprotnosti sa domaćim ustavnim uređenjem).

Odredbom člana 88. do 91. ZRSZ, propisani su uslovi pod kojima se neće odobriti priznanje inostrane sudske odluke.

Domaći sud odbiće priznanje inostrane sudske odluke, ako u povodu prigovora osobe protiv koje je ta odluka donesena, utvrdi da ta osoba nije mogla sudjelovati u postupku zbog nepravilnosti u postupku (član 88. stav 1. ZRSZ). U stavu 2. ovog člana, navedeni su razlozi zbog kojih će se osobito smatrati da osoba protiv koje je donesena inostrana odluka nije mogla sudjelovati u postupku (zbog toga što joj poziv, tužba ili rješenje kojim je započet postupak nije bilo lično dostavljeno, odnosno uopšte nije ni pokušana lična dostava, osim ako se na bilo koji način upustila u raspravu o glavnoj stvari u prvostepenom postupku).

U odredbi člana 88. stav 1. ZRSZ određena je negativna pretpostavka za priznanje inostrane sudske odluke, a u odredbi stava 2. navedeni su slučajevi u kojima se presumira da ta smetnja postoji.

Sud mora utvrditi da stranka protiv koje je donesena odluka nije mogla sudjelovati u postupku zbog nepravilnosti u postupku, a po ZRSZ za ocjenu da li je stranci bilo omogućeno da sudjeluje u postupku, mjerodavno je pravo države odluke u kojoj je vođen postupak.

Sintagmu „onemogućen da sudjeluje u postupku“, treba cijeliti ne samo u odnosu na razloge navedene u stavu 2. člana 88. ZRSZ, već i u odnosu na ravnopravnost stranaka u postupku, pa treba uzeti da stranka nije mogla da sudjeluje u postupku ako joj je bilo bitno

otežano da raspravlja pred sudom, da iznese svoje navode i kvalitetno se očituje na navode protivne stranke.

Iz sadržine inostrane sudske odluke slijedi da je predlagatelj (u parnici tužitelj) podnio tužbu protiv protupredlagatelja (u parnici tuženi), radi naplate iznosa od 14.759,05 kuna s zakonskom zateznom kamatom, a kao adresu prebivališta tuženog naveo je ..., B., Bosna i Hercegovina.

Općinski sud u Sisku je dostavljanje tužbe tuženom na navedenu adresu izvršio diplomatskim putem, a dopisom Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske od 14. studenog 2018. godine obavješten je da nije izvršena uredna dostava.

U obrazloženju odluke Općinski sud u Sisku navodi da se „pismeno nije moglo uručiti tuženiku jer je nepoznatog boravišta“ (strana 2, pasus 3), pa je tuženiku u skladu sa Zakonom o parničnom postupku Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13 i 89/14), postavio privremenog zastupnika u osobi J.M., odvjetnici iz S.

Odredbom člana 84. stav 2. Zakona o parničnom postupku Republike Hrvatske propisano je da će sud tuženiku postaviti privremenog zastupnika naročito u slučajevima kada je boravište tuženika nepoznato, a nema punomoćnika (tačka 4) i ako se tuženik ili njegov zakonski zastupnik, koji nemaju punomoćnika u Republici Hrvatskoj, nalaze u inozemstvu, a dostava se nije mogla obaviti (tačka 5), o čemu će bez odlaganja obavjestiti Centar za socijalnu skrb i stranke kad je to moguće (stav 3.). Član 86. stav 1. propisuje obavezu suda da, ako je privremeni zastupnik postavljen stranci iz razloga navedenih u članu 84. stav 2. tačka 4. i 5., da izda oglas koji će objaviti u „Narodnim novinama“ i na oglasnoj ploči suda, a prema potrebi i na drugi prikladan način, dok je stavom 2. tog člana propisano šta treba da sadrži taj oglas.

Iz obrazloženja inostrane sudske odluke se ne može vidjeti da li je sud postupio u skladu sa odredbom člana 86. stav 1. Zakona o parničnom postupku.

Utvrđenje ove činjenice je od bitnog značaja jer se postupanjem na navedeni način tuženom, kome prethodna dostava nije bila moguća jer ne živi na adresi naznačenoj u tužbi i nema punomoćnika u Hrvatskoj, pruža mogućnost da bude upoznat da se protiv njega vodi parnica, po čijoj tužbi i pred kojim nadležnim sudom, da mu je postavljen privremeni zastupnik koji će svoju dužnost zastupanja obavljati sve dok se on, ili od njega ovlaštenu punomoćnik ne pojavi pred sudom, ili dok centar za socijalnu skrb ne obavjesti sud da je postavio staratelja. Objavom oglasa u sredstvu javnog informisanja ostvaruje se presumpcija da je tuženom na taj način omogućeno ravnopravno učešće u postupku jer ima saznanje o postojanju parnice, pa može lično da pristupi sudu ili svojom voljom ovlasti punomoćnika koji će ga zastupati.

Sve dok se ne razjasni da li je u vođenju postupka u predmetu Općinskog suda u Sisku broj 9-P-226/2018-16, bilo nepravilnosti u vezi sa dostavljanjem tužbe tuženom i u vezi sa postavljanjem privremenog zastupnika tuženom, ne može se ni cjeniti osnovanost žalbenog navoda protupredlagatelja istaknutog u smislu odredbe člana 88. ZRSZ, odnosno da li su ispunjeni uslovi za priznanje inostrane sudske odluke.

Radi toga je potrebno da sud koji vodi postupak priznanja, u skladu sa Sporazumom između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske o pravnoj pomoći u građanskim i krivičnim stvarima, zatraži od Općinskog suda u Sisku dostavljanje kopije predmeta ili kopije svih

podnesaka i dostavnica iz kojih se vidi način dostavljanja tužbe tuženom, razlog neuručenja i postupak radnji vezanih za postavljanje privremenog zastupnika tuženom.

Cijeneći sve navedeno, ovaj sud nalazi da žalba osnovano ukazuje da prvostepeni sud nije pravilno ocjenio relevantne činjenice vezane za mogućnost protupredlagatelja da, kao parnična stranka, ravnopravno učestvuje u sudskom postupku u kome je donesena inostrana odluka, čime je izveo i pogrešan zaključak da ne postoji smetnja za priznanje inostrane sudske odluke iz člana 88. stav 1. ZRSZ.

Zbog toga je, u smislu člana 235. tačka 3. ZPP, u vezi sa članom 2. stav 2. ZVP, žalbu protupredlagatelja valjalo usvojiti, pobijano rješenje ukinuti i predmet vratiti na ponovno odlučivanje.

Predsjednik vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić